

Història compartida

FERNANDO BUSTAMANTE

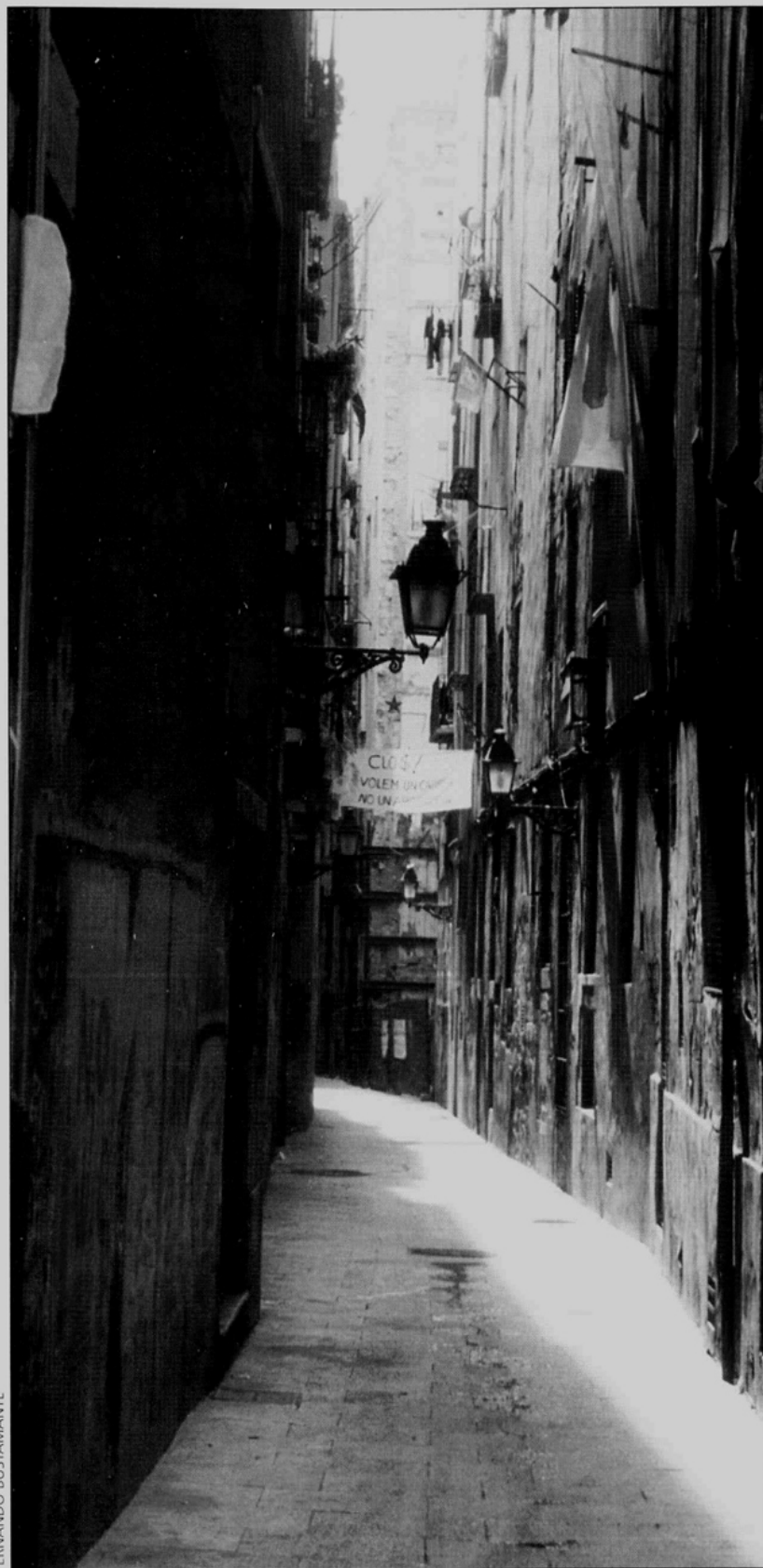
Catalans a les Amèriques, catalans a Mèxic... D'aquests ja se n'ha parlat des d'aquesta secció. Canviem de veu i obrim aquestes pàgines als mexicans que viuen entre nosaltres. No a tots, és clar, sinó a un d'ells. Així podem llegir les lletres d'en Fernando Bustamante que va néixer a la Ciutat de Mèxic i fa més d'un any que està a Catalunya. És periodista, estudia «Composició de text» i, a més, és un gran amant de la fotografia i de les llegendes urbanes. Com a bon col·laborador que ha estat aquest temps de la Fundació Catalunya-Amèrica, li hem demanat que ens escrigui les seves experiències a les terres catalanes. Heus ací el resultat.

Barcelona em va donar la benvinguda amb la seva acollidora indiferència a un nouvingut. Jo esperava la seva mirada de respecte; la mereixia, després d'haver venut el cotxe i d'haver penchat com vaig fer per travessar el «bassal» com pocs, o com molts. En canvi, estava aquí, sol, entre tanta gent que sempre anava o venia de qualsevol lloc. Va ser com una galleda d'aigua freda: desperta't, em vaig dir, quan vaig observar que aquí, d'estranger, n'és només aquell que vol ser-ho. El que donà sentit a la meua estada va ser reconèixer-me un habitant d'aquesta casa amb parets de mar i de muntanya. He de reconèixer, després d'un primer moment, que gairebé tot era de colors difuminats: la gent, els carrers, la soledat, el Mediterrani mostrant majestuós les distàncies.

Avui recordo amb emoció aquells dies. Aquesta barreja de sorpresa i incertesa. El primer tallat a la cafeteria de la Universitat. La primera cervesa en aquell bar que van tancar del carrer Aribau, on prenia el seu cafè amb llet l'indigent de la plaça de la Universitat. Els primers viatges en metro jugant a endevinar els destins de totes les històries humanes. L'equivocació de tren necessària per a comprovar empíricament que no totes les andanes porten a Badalona. L'«adéu» com a resposta al «adiós». Les passejades per l'inacabable conte de la Rambla. El Raval amb el seu realisme de màgiques urbanitats. En fi, totes aquestes imatges que s'han anat afegint a la meua pròpia història, no ja a la d'un mexicà que ha vingut a aquesta terra, sinó a la d'un habitant més d'aquests carrers amb vida pròpia.

És cert que les condicions de vida dels estrangers tenen un cantó que pot ser criticable, i de fet ho és. De tota manera, cal mirar aquest aspecte negatiu des d'un judici que s'allunyi de les dialèctiques simplistes, és a dir, no se'l pot posar en una balança des de la totalitat de la maldat o de la bondat; la complexitat d'aquesta situació m'ha permès, en el pla personal, fer més passadors els tràmits tan molestos per al permís de residència i de treball. Això hauria de canviar, és veritat, però mentre això no passi, com a estranger vingut a aquest país he de complir aquestes lleis, i això és una realitat; d'altra banda, criticar massa el sistema pot portar a traspasar una línia molt subtil que no permeti una sana convivència.

Però, tornant a les primeres imatges de la meua trobada amb Catalunya, no puc deixar de mencionar la dificultat que va significar l'idioma. M'imagino que no dec ser l'únic. Em vaig incorporar a la Universitat l'endemà de la meua arribada, la segona classe que vaig tenir va ser la de llatí; la meua incomprensió era tal que vaig haver d'aprendre a riure'm de mi; era com un somni, on totes les coses són confuses. Venint d'un país com Mèxic, on els dialectes indígenes es perden cada vegada més, em va causar admiració, i me'n segueix produint, l'orgull dels catalans per la seva llengua. Sempre he considerat que la identitat, la política o la cultura no es manifesten només en el discurs sinó, i sobretot, en allò quotidià, allà on les persones es comuniquen amb un codi que els és comú i que en definitiva els permet una major llibertat.

Són molts Mèxics

FERNANDO BUSTAMANTE

El Raval de Barcelona.

Fa uns quants dies conversava amb una amiga sobre el català i li feia una comparació amb el francès; en aquell país la necessitat de comunicar-se et forçaria a aprendre l'idioma amb més rapidesa. Això és molt probable. Tanmateix, després, pensant-hi, vaig comprendre que aquesta posició em fa més estranger al lloc on visc, i que, sense adonar-me'n, allò que critico en el meu país, és a dir, la indiferència a la veu dels indígenes, podria fer-ho jo mateix, en aquest cas per no fer l'esforç de comunicar-me en la llengua original del poble on visc.

Per a mi l'etapa de la meua estada a Barcelona ha tingut moments més o menys precisos. Sé que va començar abans d'haver ni tan sols pujat a l'avió, allà on va néixer la idea. En aquest moment jo diria que predominen els tòpics, les dates, els projectes. Aquí un és el protagonista en un sentit completament central: tot gira al voltant de la decisió d'anar-se'n. Després hi ha un altre moment, que és un contacte amb la Catalunya de tots, aquest pot ser més o menys difícil i va unit amb l'adaptació a un canvi on la història no gira al teu entorn, sinó que tu ets qui està en la història acompanyat de moltes altres persones. Un tercer moment, des del meu punt de vista, és ja viure Barcelona, reconèixer els llocs com a comuns a la teua pròpia rutina; una etapa diguem-ne de major consolidació o estabilitat. Tot i això, no menys important que les dues anteriors.

Catalunya m'ha ensenyat que l'hospitalitat no significa que siguis tractat d'una manera diferent, sinó tot al contrari, que, d'aquest poble, en facis casa teua. I això es construeix en el sentir quotidià. Això és viure la ciutat i no tan sols viure a la ciutat. □

